

Pariz, kjer je ostal dalje časa. Tukaj se je navzel novega duha za književno delovanje, a da se še bolj izpopolni, je prepotoval še Italijo radi umetniških zbirk. Po dovršenem potovanju se podá iznovi na dunajsko vseučilišče, da dokonča nauke. L. 1878. pa je moral Kumičić pod orožje ter je kot prost vojak šel v Bosno, kjer je mnogo pretrpel. Ta pohod v Bosno je opisal nenavadno živahno v spisu „Pod puškom“. Po okupaciji Bosne so Kumičića namestili za učitelja na zagrebški realci. Podučeval je hrvaški in francoski jezik ter zgodovino. Toda na tem mestu je vzdržal le pet let, ker se je leta 1884. zahvalil za službo ter se posvetil popolnoma književnosti.

Prvo njegovo književno delo je bilo „Split i Paris“, v katerem je z vso živahnostjo prispodabljal pariško mrav s hrvaško. Ta spis je bil romanopiscu Šenoi tako všeč, da je bodril mladega pisatelja z vso vnemo za daljnje književno delovanje. Vsi prvi spisi so izhajali pod psevdonimom Jenio Sisolski. Sisol je gora blizu rojstnega mesta, a Jenio so zvali domačini mladega Evgena. Potem je priobčil v „Slobodi“ l. 1881. spis: „Olga i Lina“, „Jelkin bosiljak“, „Neobični ljudi“ (v „Viencu“ 1882.); „Primorci“ (v „Hrvatski Vili“ 1882.); „Začudenjeni svatovi“ (v „Viencu“ 1883), „Gospodja Sabina“, „Ubilo ga vino“, „Sirota“, „Preko mora“, „Saveznice“, „Teodora“, „Otrovana Srca“, „Mladost, ludost“. Napisal je med tem tudi drami „Sestre“ in „Obiteljska tajna“, ki so ji z uspehom predstavljali v hrvaškem gledališču. Glavna njegova dela so izšla kasneje, pred vsemi znameniti roman „Urota Zrinsko Frankopanska“, v katerem je po zgodovinskih virih opisal propast znamenitih hrvaških rodbin in avstrijsko politiko nasproti Hrvatom. Drugi veliki roman iz hrvaške zgodovine je pa „Kraljica Lepa“, soproga kralja Zvonimira. V tem romanu je predočil pisatelj propast narodne hrvaške dinastije. Pisatelj v marsičem pretirava v svojem pripovedanju, a vidi se tudi, da je nanj preveč delovala liberalna struja. Sicer sta pa oba romana pisana zares v pravem narodnem duhu ter sta mnogo vplivala na razvitek narodnega mišljenja v mlajšem zarodu, kar je bilo gotovo že potrebno. Znamenita je njegova drama „Petar Zrinjski“, deloma dramatizovani njegov roman, ki so jo l. 1901. prvokrat predstavljali v zagrebškem gledališču ter sprejeli z velikim zanimanjem in oduševljenjem. Ta drama je ostala trajno v repertoiru ter se predstavlja pri važnih narodnih svečanostih vedno z velikim zanimanjem. Pri vseh svojih slabostih je bil Kumičić jako priljubljen pisatelj. Pisal je v vzornem, krasnem jeziku ter tako pridobil kmalu vsakoga, ki ga je čital. Posebno se je odlikoval z izvrstnim humorjem in natančnimi opisi svojih rojakov in svojega kraja.

V svojih zgodovinskih romanih je izpovedal svojo politiko, in mogli bi reči, da je po teh spisih

prišel na politično polje. Že v Parizu se je navzel od francoskih republikancev mnogo modernih nazorov, a ko se je povrnil v domovino, se je precej oklenil z vso gorečnostjo nauka dr. Starčevićevega ter je ostal do kraja njegov privrženec. Šele 37 let star je bil izvoljen v hrvaški sabor od brodskega kotara. L. 1885. je sodeloval dejansko pri napadu na bana Khuena v saboru in je bil zato obsojen in zaprt. Potem je urejeval „Hrvatsko“ skozi dve leti.

Bil je strasten politik, a huda bolezen ga je prisilila, da je šel iskat zdravja na jug, a našel je smrt.

I. St.



Jana Kollárja ostanki prepeljani v Prago.

„Nov pesnik, Slovak, po imenu Jan Kollár, se mi zdi, da nadkriljuje vse, kar imamo doslej v pesništvu.“ Tako je pisal Fr. L. Čelakovský, ko je l. 1821. izdal Kollár svojih 68 „znělek neb sonettů“. A čez tri leta je izšla njegova „Slavy dcera“ v treh spevih s krasnim „Předzpěvom“, ki se začena s proslulimi verzi: „Aj, zde leží zem ta, před okem mým smutně slzícím — někdy kolebka, nyní národa mého rakev.“ Za „Kralodvorskim“ in „Zelenogorskim rukopisom“ ni nič tako mogočno vplivalo na češkega narodnega duha, kakor ta pesem.

Kollár je bil pokopan l. 1852. na Dunaju. Pol stoletja so ležali njegovi ostanki tam, a Čehi so želeli, da počivajo njegove kosti v slovanski zemlji, katero je tako vneto opeval. Dne 15. maja so pa njegove ostanke slovesno prepeljali v Prago, da jih pokopljejo na novem pokopališču olšanskem. Na Dunaju so se poslovili od telesnih ostankov tamošnji Čehi, kateri so 52 let oskrbovali njegov grob. Kovinsko rakev so položili v poseben voz spredaj ob vlaku. Na vsaki strani vagona je bil obešen venec. Ko je prišel vlak na češko zemljo, so ga na mnogih postajah slovesno sprejeli.

Ko je prišla rakev v Prago, so jo takoj odpeljali v mestno hišo staromestsko. Tu sèm so prinesli čez 40 krasnih vencev. 16. maja dopoldne pa so ob udeležitvi mnogo tisoč ljudi slovesno prepeljali rakev na olšansko pokopališče. Bil je krasen sprevod. Društva z zastavami, dijaštvo in Sokoli so otvorili sprevod. Ko so bili opravljeni cerkveni obredi, je govoril praški župan dr. Srb, nato poslanec dr. Herold in dr. Pastrnek. Peval je „Hlahol“. Vmes so razdavali med občinstvo spominski spis dr. Jakubca, ki popisuje Kollárjev pesniški in domoljubni pomen.

Slavni slovaški pesnik počiva torej v bratski češki zemlji!



Antonín Dvořák.

Med možmi, ki jih je pograbila Slovanom smrt prošli mesec, je znamenit zlasti Antonín Dvořák, največji sodobni slovanski skladatelj. Njegovo živ-